

Seriál Lichtenštejnové na Moravě

Jindřich stál za českým králem

PAVEL JUŘÍK

Od příchodu rodu Lichtenštejnů na Moravu letos čtrnáctého ledna uplynulo 770 let.

Rod se nesmazatelně zapsal do dějin Moravy, Slezska, Čech i Rakouska. Patří k nejstarším dodnes žijícím šlechtickým rodům, jejichž členové působili na českém území.

Když se moravský markrabě a pozdější český král Přemysl Otakar II. snažil proniknout do rakouských zemí, z titulu svého staršího bratra Vladislava Českého († 1247), manžela štýrské vévodkyně Gertrudy Babenberské, uplatňoval nárok na majetek po posledním mužském členu rodu Babenberků Friedrichu II. Ten zemřel v roce 1246.

O šest let později se markrabě Přemysl oženil s tetou Gertrudy, vévodkyní Markétou Babenberskou († 1266) a rakouská šlechta novomanžele přijala jako nové vládce. Z jejich manželství se ale nenarodil žádný potomek.

Markrabě Přemysl se v ra-

MIKULOVSKÁ VĚŽ. Lichtenštejnská věž hradu Mikulov se dochovala v téměř původní podobě. Foto: archiv autora

kouských zemích opíral o řadu spojenců a jedním z nich byl i významný rakouský šlechtic Jindřich I. z Liechtensteinu († 1265). A právě jemu čtrnáctého ledna 1249 Přemysl věnoval za věrné služby ves Mikulov, listi-

nou vydanou v Brně. Nevíme, zda již tehdy stál mikulovský hrad, nebo zda jej vybudoval až pan Jindřich. Ve stejném roce koupil panství Lednice (něm. Eisgrub) nedaleko Mikulova. Lichtenštejnové tak pronikli do českých zemí, podobně jako Rožmberkové v

této době pronikali do Rakous (panství Raabs, Falkenstein a Blankenberg).

Volba Jindřicha I. z Liechtensteinu se ukázala být výborným rozhodnutím. Přemyslovi pomohl ovládnout Štýrsko a stal se významným dvojanem přemyslovského panovníka, jak dosvědčuje řada jeho listin, kde je uveden jako svědek. V květnu 1262 mu král Přemysl Otakar II. darování Mikulova potvrdil listinou vydanou ve Vídni.

Král jmenoval Jindřicha I. z Liechtensteinu 24. května 1260 zemským štýrským hejtnanem a poté zemským soudcem. Jeho nástupcem v úřadu zemského hejtnana se v prosinci 1262 stal Vok z Rožmberka.

Lichtenštejnové stáli na straně českého krále Přemysla Otakara II. i v době, která byla pro něj nepříznivá – když se vyhroutil jeho spor s římským králem Rudolfem I. Habsburským.

Jindřichův syn Jindřich II. († před 1314) bojoval v bitvě na Moravském poli 26. srpna 1278 na straně českého krále. Teprve po jeho smrti přešel na stranu Rudolfa I. Doplňme, že Mikulov patřil Liechtensteinům do roku 1560, kdy je prodluhy musel prodat Kryštof IV. († 1585) zvaný Marnotratný.

Rozšíření moravských majetků rodu

Panství získávali Lichtenštejnové darem, koupí nebo sňatky. Hartneid II., († 1350) syn Jindřicha II., podporoval krále Jana Lucemburského v jeho zápase s habsburskými vévody Albrechtem II. a Otou o český trůn. Za to od něj získal řadu privilegií a také hrad Děvičky, který připojil k mikulovskému panství.

Jeho vnuk Jan II. pak v roce 1395 koupil další významné rodové sídlo – tehdy dolnora-

kouské panství Valtice (něm. Feldsberg). Teprve v roce 1919 získalo Československo Valticko ze strategických důvodů na základě mírové smlouvy ze St. Germaine.

Další rozšíření majetku Lichtenštejnů na Moravě přinesly sňatky Karla I. (1569 – 1627) a jeho bratra Maximiliána (1578 – 1643) s Annou a Kateřinou Černoorskými

z Boskovic v letech 1592 a 1597, dědičkami výnosných panství Černá Hora, Bučovice, Pozoříce a Úsov. K nim Karel I. přikoupil roku 1602 panství Plumlov s městem Prostějovem od zadlužených Pernštejnů.

V roce 1614 Karel I. získal jako léno (i s dluhy) od císaře Matyáše vévodství opavské. Tím Karel I. podstatně rozšířil majetek svého rodu ještě před bitvou na Bílé hoře (1620). (jr)

ZAKLADATEL RODU

Hugo von Liechtenstein

Lichtenštejnové jsou původem starý bavorský a dolnorakouský šlechtický rod. Prvním písemně doloženým členem rodu je Hugo von Liechtenstein, který je poprvé uveden v listině z roku 1133. Nazýval se podle hradu u Mödlingu jižně od Vídně, který vybudoval – von Liechtenstein. Tento hrad patří jeho potomkům dodnes. Je postaven na skále v nadmořské výšce asi tři sta metrů na výběžku Vídeňského lesa. Knížectví Liechtenstein vzniklo až o 470 let později na pomezí Rakouska a Švýcarska.